ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުޞޫލު

ނަންބަރު: 2021/02

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

www.supremecourt.mv

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 2021/02

ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުޞޫލު

އެއްވަނަ ބާބު
އިބްތިދާއީ މާއްދާތައް

ތަޢާރުފާއި ނަން

1. (ހ) މި އުޞޫލަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 1000 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާފައިވާ އުޞޫލެކެވެ.

(ށ) މި އުޞޫލަށް ކިޔާނީ "ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުޞޫލު" އެވެ.

އުޞޫލުގެ މަޤްޞަދު

2. މި އުޞޫލުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައަޅާ މައްސަލަތަކުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ޙާޞިލުކުރުމެވެ.

(ހ) އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވާޞިލުވުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ގެންގުޅޭ އުޞޫލުތަކަކީ އެއްގޮތް އުޞޫލުތަކަކަށް ހެދުން.

(ށ) ޖަރީމާތަކުގެ ބަރުދަނުގައި ކަނޑައެޅޭ ތަފާތު އަދަބުތައް އެއްހަމަކުރުމާއި، ތަފާތު އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ފަސޭހައިން ރިޢާޔަތްކުރަން އުޞޫލުތައް ކަނޑައެޅުން.

(ނ) މަރުގެ އަދަބާއި ކައްފާރާގެ އަދަބާއި، މަރުގެ ދިޔަ ކަނޑައަޅާއިރު ރިޢާޔަތްކުރަން އުޞޫލުތައް ކަނޑައެޅުން.

(ރ) ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅިގެން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ޢަމަލުކުރާނެ އުޞޫލުތައް ކަނޑައެޅުން.

އަދަބާމެދު ވާހަކަ ދެއްކުމަށްޓަކައި ވަކި ޚާއްޞަ އަޑުއެހުމެއް ބާއްވުން

3. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައަޅާ މައްސަލަތަކުގައި، އަދަބާމެދު ވާހަކަ ދެއްކުމަށްޓަކައި ވަކި ޚާއްޞަ އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ އަޑުއެހުން ބާއްވާނީ، ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ފަނޑިޔާރު އިޢުލާންކުރުމަށްފަހުގައެވެ.

(ށ) އަވަސް ނިޔާއިން ނިންމާ މައްސަލަތައް ފިޔަވައި އެހެން މައްސަލަތަކުގައި މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމާ މަޖިލީހުގައި އިތުރު ފުރުޞަތެއް ބޭނުންވާކަމަށް މައްސަލައިގެ ދެފަރާތުން ފަރާތަކުން ބޭނުންވާނަމަ، އިތުރު ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ އަދަބު

4. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ އަދަބަކީ ޖަލު ބަންދެވެ.

(ށ) ދަޢުވާކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދަރަޖައަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެ ކުށަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަސާސީ އަދަބުގެ މިންވަރަކީ ކޮބައިކަން ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ އިތުރުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) އަދަބާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަ ދެއްކުމަށްދޭ ފުރުޞަތުގައި މައްސަލައިގެ ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، އެ ވާހަކަތަކާއި ގުޅިގެން ފަނޑިޔާރު ނިންމާ ނިންމުންތަކުގެ ތަފްޞީލު؛

(2) އަސާސީ އަދަބަށް ވާޞިލުވިގޮތް؛

(3) އަސާސީ އަދަބު މަތިކުރާ ހާލަތްތަކާއި، ދަށްކުރާ ހާލަތްތަކުގައި އެފަދައިން ބަދަލު ގެންނަ ސަބަބުތައް؛

(4) ޖަލު އަދަބު އެހެން ބާވަތެއްގެ އަދަބަކަށް ބަދަލުކުރާނަމަ، ބަދަލުކުރާ ސަބަބު.

(ރ) އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވާން ނުވަތަ އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވާން ހާލަތްތައް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އެކަމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ދެވަނަ ބާބު

އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިކުރުން

އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވާން ހާލަތްތައް

5. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގައި ކުށް މާނަކުރާ މާއްދާތަކުގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ހިމެނޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަކީ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު

ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކުގެ އިތުރުން، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ހާލަތެއް އޮތްނަމަ އެ ބަދަލު ގެންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ގެނެވޭ ބަދަލަކީ ކުށް ބަޔާންކުރާ މާއްދާގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ޢިބާރަތްކޮށްފައިވާ ކަމުގައިނަމަ، އާންމު އުސޫލަށް ޢިބާރަތްކުރުމުގައި ބަލަންވާނީ ކުރިން ޢިބާރަތް ނުކުރެވިހުރި ބާވަތްތަކަށެވެ. ތަކުރާރުކަން އެއް ބާރަމަން ޢިބާރަތަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ބަދަލެއް ނުގެނެވޭނެއެވެ.

(ރ) މި ބާބުގެ ދަށުން އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިކުރަން އެދި ހުށަހަޅާނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ސާފު ހެކި ހެއްކާއެކު ސާބިތުކުރަން ވާނެއެވެ. އަދި އެ ހުށަހެޅުމެއް ސާބިތުކުރަން ހެކި ހުށަހަޅަންޖެހޭ ބާރުމިނުގައި އެ ހެކި ނުވަތަ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ހެކީގެ ބުރަ ޒިންމާ ޝަރީޢަތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ރަނގަޅަށް ނަގާންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ ދެކޮޅަށް ދިފާޢުގައި ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާއި އެ ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭ ހެކިތައް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ ހުށަހެޅުންތަކާ ގުޅިގެން ނިންމާ ނިންމުމެއްގެ ބޭނުމަށް ކުށްވެރިޔާގެ ދިފާޢު ބެލެހެއްޓުމުގެ ސަބަބުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

6. ފަނޑިޔާރަށް ލިބޭ އިޚްތިޔާރުގެ ތެރެއިން އަދަބު މަތި ކުރާ ހާލަތްތައް އެކަމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

(ހ) ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ކުށަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ފަދަ 2 ގުނަ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަތި މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޚްތިޔާރު ބޭނުން ފަނޑިޔާރު ކުރީނަމަ، ކުރުން ކަނޑައަޅާ ޙުކުމުގައި އަދަބު މަތިކުރި މިންވަރާއި ސަބަބު ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

7. އަނިޔާވެރިކަން ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އަދަބު މަތިވުން

ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމުގައި އިންސާނުންގެ ފަރާތުން ކުށްވެރިޔާ ފުރުޞަތު ބޭނުންކޮށްގެން، އަނިޔާވެރިކަން ދެއްކުމެއް ދެއްކިކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުވާނަމަ، އެ ކުށަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

8. ނިޔަތުގެ ސަބަބުން އަދަބު މަތިވުން

ދަރުމަ ކޮށްވާހަކަ ކުރުގެ ނިޔަތަކީ ގެއްލުމެއް ދިނުމަށްޓަކައި، ސާބިތުކޮށްދެއްވުމަށް ޖިނާއީ މިންގަނޑުން ކާމިލު ސާބިތުވާނަމަ، އެ މިންގަނޑަށް މަތިން ސާބިތުކުރެވޭ ކުށަށް

ނިޔަތުގެ ދަރަޖައަކަށް، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

9. އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުންވާ ކަމެއްކުރުމުން އަދަބު މަތިވުން

(ހ) އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުންވާ ކަމެއްކުރުމުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިކުރެވިދާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުންވާ ކަމެއްކަމުގައި ބެލޭނީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައެވެ.

(1) އާންމު ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދޭ ވަސީލަތެއް، ނުވަތަ އާންމު މުއައްސަސާއެއްގެ ނުވަތަ އާންމު ޚިދުމަތަކަށް އެކަށީގެންވާ ބޮޑު ހުރަހެއް އެޅުން ނުވަތަ ގެއްލުމެއް ދިނުން؛ ނުވަތަ،

(2) އާންމު ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދޭ ވަސީލަތަކާ ގުޅޭ، ނުވަތަ އާންމު މުއައްސަސާއަކާ ގުޅޭ ނުވަތަ އާންމު ޚިދުމަތަކާގުޅޭ އާންމުންގެ ހިތުގައި އޮންނަ އިތުބާރު އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ގެއްލުވާލާފަދަ އަމަލެއްކުރުން؛ ނުވަތަ،

(3) ދައުލަތުގެ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ދިނުން، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުދަލަކުން ދައުލަތް މަހްރޫމު ކުރުވުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އޭޖެންޓަކަށް ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ އަނިޔާކުރުން؛ ނުވަތަ،

(4) ކުށްކުރި މީހާ އެ ކުށްކުރީ، ކުޑަކުއްޖަކު، ނުވަތަ އުމުރުން 65 އަހަރު ފުރިފައިވާ މީހަކާމެދު، ނުވަތަ މާއްދީ ނުވަތަ ޒިހުނީ ހިއްސާސްކަން އުނިކަން ލިބިފައިވާ މީހަކާމެދު، ނުވަތަ ކުށްވެރިޔާއަކީ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުނު މީހާގެ މަސްލަހަތަށްޓަކައި އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ އޮތް މީހަކު ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ،

(5) ކުށްކުރި މީހާ ގެއްލުން ދިނުމަކީ، ސަގާފީ ނުވަތަ ތިމާވެށީގެ ނުވަތަ ދީނީ ނުވަތަ ތާރީޚީ ގޮތުން މުހިންމުކަން ހުރި ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމަށް ދައުލަތުގެ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ތަނަކަށް ކަމަށްވުން؛ ނުވަތަ،

(6) ކުށް ބަޔާންކުރާ މާއްދާ ނުވަތަ މާއްދާތަކުގައި އެ ކުށް ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ ގެއްލުމުގެ މިންވަރަށްވުރެ ގިނަ އެ ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބިފައިވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ފުރިހަމަވާ ކޮންމެ ހާލަތަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން މަތި ކުރުވާނީ ޖުމްލަ 2 ދަރަޖައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ދަޢުވާކޮށްފައިވާ ކުށް މާނަކުރާ މާއްދާގައި އެ ކުށް ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ އެކަށީގެންވާ ބޮޑު މިންވަރަކަށް އެ ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 3 ދަރަޖަ މަތިކުރުވިދާނެއެވެ.

ކުށުގެ ދަރަޖައަށް ބަލައި އަދަބު މަތިވުން

10. ކުށުގެ ދަރަޖައަށް ބަލައި އަދަބު މަތިކުރާނީ އަންނަނިވި އުސޫލުންނެވެ.

(ހ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށްކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 6 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖިނާޔަތުގެ ކުށެއް ސާބިތު ވެފައިވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށްކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 6 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖިނާޔަތުގެ އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށް ސާބިތު ވެފައިވާނަމަ، ނުވަތަ، ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށްކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 10 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޖިނާޔަތުގެ އަނިޔާވެރި ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 2 ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށްކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ގެ ތެރޭގައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖިނާޔަތުގެ 3 ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 3 ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށްކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 2 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖުނަހުގެ ކުށެއް ސާބިތު ވެފައިވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ މަތި ކުރަންވާނެއެވެ.

އެއް ބާވަތުގެ ކުށް ސާބިތުވާ ހާލަތްތަކުގައި އަދަބު މަތިވުން

11. ދަޢުވާކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުވި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 2 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އެ ބާވަތުގެ އިތުރު ކުށެއް ސާބިތު ވެފައިވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ މަތިކުރުވިދާނެއެވެ.

ބަދަލު ދޭން އިންކާރު ކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބު މަތިވުން

12. ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ސަބަބުން މީހަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ކުށްވެރިޔާ އިންކާރުކުރާނަމަ ނުވަތަ އެ ބަދަލު ދިނުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަބާވާންޖެހޭ އެއްބަސްވުމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް ކުށްވެރިޔާ އިންކާރުކުރާނަމަ، އޭނާ ކުށްވެރިވި ކުށުގެ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ނުވަތަ 2 ދަރަޖަ މަތިކުރަންވާނެއެވެ.

މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބު މަތިކުރާއިރު ކުށްވެރިޔާ ކުރި ޢަމަލުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރަން ވާނެއެވެ.

ތިންވަނަ ބާބު

އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން

އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުމަށް ހުށަހެޅުން 13. (ހ) މި ބާބުގެ ދަށުން ކުށްވެރިޔާގެ އަދަބު ދަށްކުރުމަށް އެދި އާންމު ގޮތެއްގައި ހުށަހަޅާނީ ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް އެއްބާރުލުން ދީފައިވާނަމަ، އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުމަށްއެދި ހުށަހަޅާނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުންނެވެ. މިގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި އެކަމުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށްވެރިޔާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވުމުގެ ސަބަބުން ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށް ފަސޭހަވެފައިވާނަމަ، އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޝަރީޢަތުގެ އިސްނެގުމަށް ކުށްވެރިޔާގެ އަދަބު ލުއިކުރުމަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

(ރ) މި ބާބުގެ ދަށުން އަދަބުގެ މިންވަރު ލުއިކުރުމަށްއެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކަށް ސާފު ހެކި މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރަން ވާނެއެވެ. އަދި އެ ހުށަހެޅުން ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ވާނެއެވެ.

ފަސްޓް ޓައިމަރަށް ލިބޭ އިސްތިސްނާގެ ބޭނުން އަދަބު ދަށްކުރާ ޙާލަތުގައި އެކަމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކުރުން 14. (ހ) ޖިނާއީ ދައުވާއެއް ސާބިތުވާކަމަށް ކުރެވޭއިރު، އެ ކުށަކީ ކުށެއްކުރުމުގައި ކުށެއްގެ އަދަބުގެ މިންވަރަށްވުރެ 2 މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދަށް މިންވަރަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އިސްތިސްނާ ފަސްޓްޓައިމަރަށް ދިނުމެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާގެ ބޭނުން ފަސްޓްޓައިމަރ ކުށްވެރިޔާއަށް ދޭނަމަ، ކުރަން ކުރެވޭއިރު ޝަރީޢަތުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުމުގައި ބެލި ސަބަބު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ޢާދައާ ޚިލާފު އަމަލުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން 15. ކުށްވެރިޔާ އެ ކުށް ކޮށްފައިވަނީ އެ ކުށުގެ ތެރެއިން ވަކި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއްގައި ނުވަތަ، ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ކުރަންކޮށްފި، އެ އަމަލަކީ ކުށްވެރިޔާގެ ޢާދަޔާ ޚިލާފު ހާލަތެއްގައި ކުރިކަމެއް ކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، ކުށްވެރިޔާގެ އަމަލު ހިންގުމުގެ ވަގުތު ޚާއްޞަ ކަމެއްގެ ބާރުގައި ހިފަހައްޓާ ކުރިކަމެއް ކަމަށް

އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރި ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ނުވަތަ 2 ދަރަޖަ ދަށްކުރެވިދާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރަންވާނީ ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ ޙަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، އަދަބު ދަށްކުރުން އެއީ އެންމެ އިންސާފުވެރިގޮތް ކަމަށް ވާނަމައެވެ.

16. ކުށާމެދު ދުރަވާކަން ފާޅުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން

(ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުގެ ކުރިން، އޭނާ ކުރި ކުށާމެދު ހިތުގެ އަޑިން ދުރަވާކަން އާންމުކޮށް ފާޅުކޮށްފިނަމަ، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 2 ދަރަޖަ ދަށްކުރަން ވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ހިތުގެ އަޑިން ދުރަވާކަން އާންމުކޮށް ފާޅުކުރުމުގެ މާނައަކީ އާންމު ތަނެއްގައި ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެ އެކަމާ ދުރަވާކަން ފާޅު ކުރުމެވެ. އެގޮތުން ދުރަވާކަން އާންމު ތަނެއްގައި ފާޅުކުރުމުގައި އަންނަނިވި ވަސީލަތްތައް ފަދަ ވަސީލަތެއް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ސޯޝަލް މީޑިއާ ޕްލެޓްފޯމު މެދުވެރިކޮށް އާންމުކޮށް ފާޅުކުރުން.

(2) ނޫސް ފަދަ ވަސީލަތްތައް މެދުވެރިކޮށް އެކަން އާންމުކުރުން.

(3) ވަކީލު މެދުވެރިކޮށް ބަޔާނެއް އާންމުކުރުން.

(ނ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އޭނާ ކުރި ކުށާއި ގުޅިގެން ދަޢުވާ އުފުލާފައިވަނިކޮށް، އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަށް އިޢުތިރާފު ވެއްޖެނަމަ، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ ދަށްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ގެ 125 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިޤްރާރީ ބަޔާން ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، ކުރި ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ ދަށްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

17. ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން

(ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ މައްސަލައިގައި ޝާހިދަކު އެ ކުށްކުރުމުގައި ބައިވެރިވި މީހުން ހިފައި ދައްކައިދިނުމުގައާއި، އެ މީހުންގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިވެދިނުމާ މިންވަރަކަށް ކުށްވެރިޔާ އެއްބާރުލުންދީފައިވާނަމަ، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ ނުވަތަ 2 ދަރަޖަ ނުވަތަ 3 ދަރަޖަ ދަށުން އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް

ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، ކޯޓުފީއާ އެއްބާރުލުން ދީފައިވާ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، ކޯޓުފީއާ ކުރި ކުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 ދަރަޖަ ނުވަތަ 2 ދަރަޖަ ނުވަތަ 3 ދަރަޖަ ދަށްކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅާފައި ނުވާނަމަ، މި މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންވަރު ދަށްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢެއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން

18. (ހ) ކޯޓުފީއާ ކުރި ކުރުގެ ޢަމަލު ހިންގައިރު، ދިވެހިރާއްޖޭ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 50 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޝަރުޠުތަކެއް މުޅިން ފުރިހަމަ ނުވިނަމަވެސް، އެ ޝަރުޠުތަކުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބަޔަށްވުރެ މަދު މިންވަރެއްގެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމަ، ކޯޓުފީއާ ކުރި ކުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 ދަރަޖަ ދަށްކުރަން ވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ދިފާޢެއް މުޅިން ފުރިހަމަ ނުވިނަމަވެސް، އެ ދިފާޢު ސާބިތުކުރުމަށް ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުޠުތަކުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބަޔަށްވުރެ އިތުރަށް އެ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމަ ނުވަތަ، އެ ދިފާޢު ސާބިތު ނުވިނަމަވެސް އެ ދިފާޢު ސާބިތުވާ މިންވަރާ ގާތްކުރާ މިންވަރަކަށް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ ބަލާލާނަމަ، ކޯޓުފީއާ ކުރި ކުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 2 ދަރަޖަ ދަށްކުރަންވާނެއެވެ.

ސިވިލިއަން ނުވަތަ ޖަޒާއީތަން އިންތިޒާމަން އަސަރުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން

19. (ހ) ކޯޓުފީއާ ކުރުގެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ ކޯޓުގެ ސިވިލިއަން ނުވަތަ ޖަޒާއީތަން އިންތިޒާމަން އަސަރުކުރާފަދަ ދަސްވެލެއްގައި، އެކަމުގެ ނުފޫޒުގައި ހުރެ ކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ ކޯޓުފީއާ ކުރި އަމަލަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ހޯދުމަށް، އެ ސަބަބަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަން އެ އަމަލުކުރި މީހާ ހުރިހާލަތުން ތަޞައްވުރުކޮށް ބަލާއިރު ހުރި އެހެން މީހެއްގެ ނަޒަރުން ބަލައި ކަނޑައެޅިދާނަމަ، ކޯޓުފީއާ ކުރި ކުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 ދަރަޖަ ދަށްކުރަން ވާނެއެވެ. ނުވަތަ؛

(ނ) ކޯޓުފީއާ ކުރުގެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ ޙާލަތަށް ކުރާ ނުކުރާ ކަންކަން ނޭނގޭ މިންވަރަކަށް ނުވަތަ ޙާލަތު އަމަލުކުރެވޭ ކަމުގައިވާ ނުކުރެވޭ މިންވަރަށް ކޯޓުފީއާގެ ސިވިލިއަން ނުވަތަ ޖަޒާއީތަން އަސަރުކުރާފަދަ ދަސްވެލެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓުފީއާ ކުރި ކުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 2 ދަރަޖަ ދަށްކުރަން ވާނެއެވެ.

ހަތަރުވަނަ ބާބު

ތަފާތު އަދަބު އެއްހަމަކުރުން

ޖަލު ބަންދުގެ ބަދަލުގައި ދެވޭ އަދަބުތައް އެއްހަމަކުރުން

20. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ތާވަލުގައި ބަޔާންކޮށްދެނީ، އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކުގެ އަދަބުގައި ކުރެވިދާނެ ޖަލަށްލެވޭނެ މުއްދަތުތަކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ޖަލު ބަންދުގެ ބަދަލުގައި، އެ މުއްދަތާ އެއް މިންވަރެއްގެ އެހެން އަދަބެއް ނުވަތަ ތަފާތު އެކިއެކި ބާވަތްތަކުގެ އަދަބުތައް އެއްކުރުމަށްފަހުގައި ކުށްވެރިޔާކު ޖަލަށްލެވޭނެ މުއްދަތާ އެއްހަމަ އަދަބު އެކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ޖަލު ބަންދުގެ ބަދަލުގައި ދެވޭ އަދަބުތައް ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ތަފާތު އަދަބު އެއްހަމަކުރާ ތާވަލު" ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުތަކަކަށެވެ.

(ރ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ތަފާތު އަދަބު ކަނޑައަޅާ ހާލަތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1201 ވަނަ މާއްދާއާއި 1202 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، މި އުސޫލުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަތަކަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) އަދަބާ ގުޅޭ ވާހަކަ ދެއްކުމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށާއި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި، ޖަލަށްލުމުގެ ބަދަލުގައި އިތުރު އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އަދި، އެ ޖަލު އަދަބު އެހެން އަދަބަކަށް ބަދަލުކުރުމުގައި ދެ ފަރާތުން ދެކޭގޮތް ހޯދުމަށްޓަކައި ސުވާލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ޅ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތަފާތު އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމަށް ފަސޭހައިން ނިންމުމުގައި، ކުށްވެރިޔާ ބާރުތަކާއި ކުށްވެރިޔާގެ ޙާލު ޤާބިލުކަމާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތަކާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އެހެނިހެން ކަންކަން ފަދަ ބަލައި، އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(ކ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތަފާތު އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމަށް ނިންމާއިރުވެސް، އެ ނިންމުން ބިނާކުރި ސަބަބު ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.

ފަސްވަނަ ބާބު

ޤާޟީ ބަންދުކުރުން

ޤާޟީ ބަންދުކުރުން

21. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކުށް ސާބިތުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޤާޟީ ބަންދުކުރުން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) ޖަލަށްލުމުގެ މުއްދަތު އެއްކޮށް، ޤާޟީ ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރަކަށް ބަދަލު ކުރާނަމަ، ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކުށަކީ އަނިޔާވެރިކަމެއް ނުހިމެނޭ، ޖުނަޙްގެ ކުށަކަށް ވާންވާނެއެވެ.

(ނ) ޖަލަށްލުމާއެކު އަދަބުގެ ބަދަލުގައި ޤާޟީ ބަންދުކުރަން ނިންމާ ހާލަތުގައި އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށަކީ ގެވެށި އަނިޔާގެ، ނުވަތަ ގެވެށި ގުޅުމަކުން ދެވިފައިވާ މީހާ ދެކޮޅަށް ހިންގާފައިވާ ކުށަކަށް ނުވުން.

(2) ކުށްވެރިޔާ އަކީ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރި މީހަކަށް ނުވުން.

(3) ކުށްވެރިޔާގެ އުމުރާއި، ޖިސްމާނީ ހާލަތާއި ނަފްސާނީ ހާލަތާއި ސިއްޙީ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޤާޟީ ބަންދުކުރުމަކީ އެކަށީގެންވާ އަދަބަކަށްވުން.

(4) ޤާޟީ ހުރެގެން ކުށްވެރިޔާގެ ޢާއިލާއަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަކަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވުން.

(5) ކުށްވެރިޔާގެ ބަލަދުވެރިކަމުގެ ދަށުގައި ނުވަތަ ބެލެނިވެރިކަމުގެ ދަށުގައި ތިބި ބަޔަކު ބެލުމުގެ ޒިންމާ ހުރި ފަރާތަކަށް ނުވުން.

(ރ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިގު މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުދިނުމަކީ، ޖަލު ބަންދުކުރަންޖެހޭ އޮނިގަނޑު ފަސޭހަ ކުރުމަށްޓަކައި، ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ ބަދަލުގައި ޤާޟީ ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ޤާޟީބަންދުކުރުމުގެ އަމުރު
ތަންފީޛުކުރުމުގައި ޓެކްނޮލޮޖީ
ވަސީލަތްތައް ބޭނުން
ކުރުން

22. (ހ) ޤާ ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރު ކަނޑައަޅާ ފަނޑިޔާރު، އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތް، އަމުރު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކުން، ޖަލު ޓެކްނޮލޮޖީގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުން ހިފުމުގެ އިރުޝާދު އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން، ގޭ ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާގެ ހަރަކާތްތައް ދެނެގަނެވޭނެ ގޮތަށް ކުށްވެރިޔާގެ ގައިގައި އިލެކްޓްރޯނިކް ޓެގެއް އަޅުވުމުގެ އިޚްތިޔާރު އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ލިބިގެންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުށްވެރިޔާ ދިރިއުޅޭ ރަށަކީ އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ގޮފިއެއް ގާއިމުކޮށްފައިވާ ރަށެއްކަމުގައިނުވާނަމަ، ގޭ ބަންދުގެ އަދަބު ކުށްވެރިޔާ ތަންފީޛުކުރާކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން، އެ ރަށެއްގައި ހުރި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކިބައިން ނުވަތަ ރަށު ކައުންސިލްގެ ކިބައިން އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ އިޚްތިޔާރު އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ލިބިގެންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) ގައިވާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި، އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ގެންގުޅޭނެ ތަފްސީލީ އުސޫލުތަކެއް އެ އިދާރާއަކުން އެކުލަވާލައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

ހަވަނަ ބާބު

މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުން

މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބު

23. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކުށް ސާބިތުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އަދަބުގެ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) މީހެއްގެ މައްސަލަ ކަނޑައެޅޭ ހުކުމެއްގައި ހަމައެކަނި އަދަބަކީ މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބުނަމަ، ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ ކުށަކަށް ވާންޖެހޭނެއެވެ.

(ނ) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބަކީ، އެހެން އަދަބަކާއި ތަންފީޛުކުރެވިދާނެ އަދަބެކެވެ. މިގޮތުން ޖަލު އަދަބާއި، ގޭބަންދުކުރުމުގެ އަދަބު ތަންފީޛުކުރަމުންދާއިރު، މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބު އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ތަންފީޛުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ގަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކުށްވެރިޔާގައި މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާކުރާނެ ވަކި ޚާއްސަ ބާވަތެއްގެ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ހުނަރު ހުރި މީހެއްކަމުގައިވުން.

(2) މުޖުތަމަޢަށް ބޭނުންވާ ވަކި ޚާއްސަ ބާވަތެއްގެ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާބިލުކަން ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިގެންވުން.

(3) އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މުޖުތަމަޢަށް ކޮށްދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތަކީ، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ނުވަތަ އެ ގެއްލުން ސަލާމަތްވުމަށް ބާރުއަޅާ ޚިދުމަތަކަށްވުން.

(4) ކުށްވެރިޔާއާއި މުޖުތަމަޢުގެ ކުރިމަތީގައި ކުށްވެރިޔާކުރި ކުށަށް އެކަށޭނަ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނެވޭނެ އަދަބަކަށް އެ މަސައްކަތް ނުވަތަ ޚިދުމަތްވުން.

(ހ) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބުގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) މަގުތަކާއި، [illegible] ތަކާއި، ޕާކުތަކާއި، ސްކޫލުތަކާއި، މިސްކިތްތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި އެހެނިހެން އާންމު ތަންތަން ސާފުކުރުމާއި އައުބަދުވަރު ފިލުވުން.

(2) ކުނި އުކާލާ ގޭގެއިން ކުނި ނެގުމުގެ މަސައްކަތްކުރުން.

(3) މަގު ހެދުމާއި، ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާއި، މިނޫންވެސް ދައުލަތުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ހިންގާ އުމުރާނީ މަސައްކަތްކުރުން.

(4) ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިފައިވާ އިލްމެއް ނުވަތަ ހުނަރެއް އެހެން ބަޔަކަށް ކިޔަވައިދިނުން ނުވަތަ ދަސްކޮށްދިނުން.

(5) ދައުލަތުގެ އޮފީހެއްގައި ނުވަތަ ދައުލަތް ހިއްސާވާ ކުންފުންޏެއްގައި މަސައްކަތްކުރުން.

(ށ) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބަކީ، އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ގާތުން ބަލައި މޮނިޓަރކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، އެކަން ކުރުމަށްޓަކައި، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތާއި، ސިފައިންނާއި، ރަށު ކައުންސިލްތަކުންނާއި، ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުންނާއި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ ބައިން އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ އިޚްތިޔާރު އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބު ތަންފީޛުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ތަފްޞީލީ އުސޫލުތަކެއް އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އެކުލަވާލައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

ހަތްވަނަ ބާބު

ޖޫރިމަނާ ކުރުން

ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު

24. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކުށް ސާބިތުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އަދަދު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) ޖޫރިމަނާކުރުމަކީ، މީހެއްގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވާ ކުށެއްގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި، ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅާ ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ، ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ދެއްކުމަށް އަންގާ އެންގުމެވެ.

(ނ) މި ބާބުގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކުށެއްގެ ޖަލު އަދަބުގެ ބަދަލެއްގެ ގޮތުގައި ޖޫރިމަނާކުރުމަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އަދަބަކީ އެ ޖޫރިމަނާ ދެއްކޭނެ ވަސީލަތްތަކެއް ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބެއްކަން.

(2) ހަމައެކަނި ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅޭނީ ޖުނަޙްގެ ކުށްތަކުގައި އެކަނިކަން.

(3) ޖޫރިމަނާގެ އަދަބަކީ މުއްސަނދި، ފުދުންތެރި ކުށްވެރިން ކުރުގެ އަދަބު އިހުސާސްވުމުން މިންޖުވުމަށް އޮތް މަގަކަށް ވެގެންދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް އެ އަދަބު ކަނޑަނާޅުން.

ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދުން

25. (ހ) މި ބާބުގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިދޭނީ އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނުވަތަ ކުށްވެރިޔާ އެދުމުންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެދިން ފަރާތަކުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި އުޞޫލުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަދި މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި ފުރިހަމަވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ޖޫރިމަނާގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމަކީ ފަނޑިޔާރަށް ލިބޭ އިޚްތިޔާރެކެވެ.

(ނ) މި ބާބުގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެކުރިން އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަ ވާންވާނެއެވެ.

(1) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައި ނުވުން.

(2) އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވީ މީހާއަކީ ތަކުރާރުކޮށް އެ ބާވަތުގެ ކުށްކުރާ މީހެއްކަމުގައި ނުވުން.

(3) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމަށް ބަދަލު ދިނުމަށް އިންކާރުކޮށްފައި ނުވުން.

(4) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށަކީ އަނިޔާވެރި ނުވަތަ ވައިލަންސީ ޢަމަލެއް ހިމެނޭ ނުވަތަ އެފަދަ ޢަމަލަކަށް މަގުފަހިކުރާފަދަ ކުށެއްކަމުގައި ނުވުން.

(5) އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވީ މީހާއަކީ ޖޫރިމަނާ ދެއްކޭނެ ވަސީލަތްތަކެއް ލިބިފައިވާ މީހެއްކަމުގައިވުން.

އާމްދަނީއަށް ބަލައި އަދަދު މަތި ކުރުން

26. އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވީ މީހާގެ މައްޗަށް ޖޫރިމަނާގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގައި އެމީހަކަށް ލިބޭ އާމްދަނީއަކީ އަހަރެއްގެ މައްޗަށް 72,000/-ރ. (ހަތްދިހަ ދެހާސް ރުފިޔާ) އަށްވުރެ މަތި އަދަދެއްނަމަ، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނީ އެމީހާއަށް ލިބޭ ހަފްތާ އާމްދަނީއަށެވެ.

ޖޫރިމަނާ ދެއްކޭނެ ވަސީލަތް

27. އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވީ މީހާއަކީ ޖޫރިމަނާ ދެއްކޭނެ ވަސީލަތްތަކެއް ލިބިފައިވާ މީހެއްކަމުގައި ބަލާނީ އެމީހަކީ އަމިއްލަ މަސައްކަތެއް ކޮށްގެން ނުވަތަ، ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށްގެން، ނުވަތަ، އެހެންވެސް ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެމަތިން ދާއިމީ ގޮތެއްގައި، ދުރުނުކުރެ އާމްދަނީއެއް ލިބޭ މީހެއްކަމުގައި ވާނަމައެވެ.

ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅުން

28. ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވީ މީހާގެ ޢާއިލާގެ 3 މަހުގެ ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓް ނުވަތަ، ވަޒީފާއެއްގައި ހުރި މީހެއްނަމަ، ވަޒީފާގެ މުއްދަތާއި، މުސާރަ އަންގައިދޭ ލިޔުން ނުވަތަ، އެކައުންޓްސް އާމްދަނީ ސްޓޭޓްމަންޓް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދެއްކުން

29. މި ބާބުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ޙުކުމާއި އެއްގޮތަށް، ޖޫރިމަނާގެ އަދަދަށްވާ ފައިސާ ދައްކާނީ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ރެވެނިއު އެކައުންޓަށެވެ.

ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ނުދައްކައިފިނަމަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން

30. ޙުކުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގައި ޖޫރިމަނާ ނުދައްކައިފިނަމަ، އެމުއްދަތު ފާއިތުވާތާ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެ މައްސަލަ މި ޙުކުމުގެ ޖަދުވަލު 01 ގައިވާ ފޯމުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

އަށްވަނަ ބާބު

އުޅޭ ނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުން (އިންޓެންސިވް ސުޕަވިޜަން)

އުޅޭނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުން

31. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކުށް ސާބިތުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އުޅޭނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) އުޅޭނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުމަކީ ތަކުރާރުކޮށް ކުށްތަކަށް އަރައިގަންނަ ފަރާތްތައް ކުރި ކުށަށް ޙައްޤު އަދަބު ދިނުމާއެކު، އެފަރާތްތައް ތަކުރާރުކޮށް ކުށްކުރުން ދުރު ކުރުމަށާއި، އެފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ ތަރުބިއްޔަތާއި ހުނަރު ދަސްކޮށްދިނުމާއި، އެފަރާތްތައް މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާ ގެނައުމުގައި، މުޖުތަމަޢަށް އެމީހުންގެ ފަރާތުން ރައްކާތެރިކަން އޮތްކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ބަލާ ބެލުމެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުޅޭނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުމުގެ އަދަބު ވާންވާނީ ޖަލު އަދަބާއެކު ކަނޑައެޅޭ އަދަބަކަށެވެ.

އުޅޭ ނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުމުގެ ގޮތުން ކުރެވޭ އަމުރު

32. (ހ) އުޅޭނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުމުގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން އާންމުން ރައްކާތެރިކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅައި، އޭނާ އަނބުރި މުޖުތަމަޢަށް އައުން އަވަސް ކުރުމަށާއި، އޭނާ ކުރި ކުށަށް ޙައްޤު އަދަބު ދިނުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި ކަންކަމުން ވަކި ކަމެއް ނުވަތަ ކަންކަން ކުރުމަށް، ނުވަތަ ވަކި ކަމެއް ނުވަތަ ކަންކަން ނުކުރުމަށް ފަނޑިޔާރުން އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ވަކި މީހަކާ ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކާ ބައްދަލުނުކުރުމަށް އަމުރު ކުރުން.

(2) ވަކި ތަނަކަށް ނުވަތަ ކަނޑައެޅޭ ވަކި ތަންތަނަށް ނުދިއުމަށް އަމުރު ކުރުން.

(3) ކަނޑައެޅޭ ވަކި ތަނެއް ނުވަތަ ތަންތަން ނޫން އިތުރު ތަންތަނަށް ނުދިއުމަށް އަމުރު ކުރުން.

(4) ކަނޑައެޅޭ ވަކި ގަޑިއެއްގައި ނުވަތަ ގަޑިތަކެއްގައި މެނުވީ ގެއިން ނުވަތަ ހުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނުން ބޭރަށް ނުދިއުމަށް އަމުރުކުރުން.

(5) ކަނޑައެޅޭ ވަކި އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން މަސްތުވާ އެއްޗެހި ނުވަތަ ބަނގުރާ ބޭނުންކޮށްފައިވޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި ޓެސްޓުކުރުމަށް އަމުރުކުރުން.

(6) ދުރާލާ އެންގުމަކާނުލައި އަދި އިތުރު ހުއްދައަކާނުލައި ކަނޑައެޅޭ އުސޫލުތަކުގެ ދިރިއުޅޭތަން ބަދަލުނުކުރުމަށް އަމުރުކުރުން.

(7) ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ފަދަ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެ ފުރިހަމަކުރުމަށް އަމަލުކުރުން.

(8) ފަނޑިޔާރު ހުއްދަކުރާ ފަދަ ބާވަތެއްގެ ވަޒީފާއެއްގައި ދެމިހުރުމަށް އަމަލުކުރުން.

(9) ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ފަދަ ބާވަތެއްގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރުމަށް އަމަލުކުރުން.

(10) ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއިން ކަނޑައަޅާ އުސޫލެއްގެ މަތިން އެއިދާރާ އަކަށް ހާޒިރުވުން.

(ށ) މި ބާބުގެ ދަށުން ކުށްވެރިޔާ [illegible] ގާތުން ބަލައި މޮނިޓަރކޮށް އެކަމުގެ ރިޕޯޓު [illegible] އަދަބު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއިން އެކުލަވާލާ ތަންފީޒީ އުސޫލުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި މި ބާބުގައި ބުނެވިފައިވާ ތަޢުލީމީ އަދި ތަރުބަވީ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ކޮބައިކަންވެސް އެ އަދަބުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

[illegible] ގާތުން ބެލުމަށް އަމަލުކުރުމުގައި ބަލާނެ ކަންކަން

33. މި ބާބުގެ ދަށުން [illegible] ގާތުން ބެލުމުގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފުރިހަމަ ވާންވާނެއެވެ.

(ހ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ސަބަބުން ލިބުން ގެއްލުމަށް ބަދަލު ދިނުމަށް އިސްލާހުކޮށްފައި ނުވުން.

(ށ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށަކީ އަނިޔާވެރި ނުވަތަ [illegible] ހިމެނޭ ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ކުށެއްކަމުގައި ނުވުން.

ނުވަވަނަ ބާބު

ޕްރޮބޭޝަން

ޕްރޮބޭޝަން

34. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއުޤޫބާތުގެ ދަށުން ކުށް ސާބިތުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޕްރޮބޭޝަނުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) ޕްރޮބޭޝަނުގެ މުއްދަތަކީ ކުށްވެރިޔާ [illegible] [illegible] އަލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދަބު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރަކަށް ކަންކަން މަނާކުރުން ނުވަތަ ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް އަމުރުކުރުމާއި، ކުށްވެރިޔާގެ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible]

ހުންނަ މުއްދަތެވެ. ޕްރޮބޭޝަންއަކީ މި އުސޫލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޅޭނޫޅޭގޮތް ގާތުން ބެލުމަށްފަހު ލުއި އަދަބެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޕްރޮބޭޝަންގެ އަދަބު ވަންވާނީ ޖަލު އަދަބާއެކު ކަނޑައެޅޭ އަދަބަކަށެވެ.

ޕްރޮބޭޝަންގެ އަމުރު 35. (ހ) ޕްރޮބޭޝަންގެ މުއްދަތުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ފަނޑިޔާރަށް އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ވަކި އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން ޕްރޮބޭޝަން އޮފިސަރާ ބައްދަލުކުރުން.

(2) ކަނޑައެޅޭ ވަކި އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން މަސްތުވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ބަނގުރާ ބޭނުންކޮށްފައިވޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި ޓެސްޓުކުރުމަށް އަމުރުކުރުން.

(3) ކަނޑައެޅޭ ވަކި ތާވަލަކާ އެއްގޮތަށް ކައުންސެލިންގއަށް ގަވާއިދުން ހާޒިރުވުމަށް އަމުރުކުރުން.

(4) ކަނޑައެޅޭ ވަކި ދުވަސްތަކެއްގައި ވަކި ތަނަކަށް ހާޒިރުވެ، ސޮއިކުރުން.

(ށ) މި ބާބުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ ޕްރޮބޭޝަން އޮފިސަރުގެ ޝަރުޠުތަކާއި އެ އޮފިސަރު އަމުރުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި ކުށްވެރިޔާއަށް ޕްރޮބޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ދެވޭނެ ކައުންސެލިންގގެ ތަފްސީލުތަކާއި ރިޕޯޓު ބަލަހައްޓާނެގޮތް އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އެކުލަވާލާ ތަންފީޛީ އުސޫލުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.

ޕްރޮބޭޝަންގެ މުއްދަތުގައި އަމުރު ނެރުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ކަންކަން 36. މި ބާބުގެ ދަށުން ޕްރޮބޭޝަންގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފުރިހަމަ ވާންވާނެއެވެ.

(ހ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ސަބަބުން ލިބުން ގެއްލުމަށް ބަދަލު ދިނުމަށް އިންސާފުކޮށްފައި ނުވުން.

(ށ) ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ކުށަކީ އަނިޔާވެރި ނުވަތަ ވައިލަންސާ އަމަލެއް ހިމެނޭ ނުވަތަ އެފަދަ އަމަލަކާ ގުޅޭފަދަ ކުށެއްކަމުގައި ނުވުން.

ދިހަވަނަ ބާބު

މައްސުނިކޮށް އަދަބު ދިނުމާއި، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން

މައްސުނިކޮށް އަދަބު ދިނުން

37. (ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށަކަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖުމްލަ ޖަލު އަދަބު އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުތަކަށް ބަދަލުކުރާއިރު އެ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއް އަދަބަށްވުރެ ގިނަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރީޢަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މައްސުނިކޮށް އަދަބުދޭއިރު އަދަބުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ޖަލު އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، ބާކީ ބައި އެހެން އަދަބުތަކަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ޖަލު އަދަބުގެ މިންވަރު މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްކޮށް އަދަބުތަކަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި އުސޫލުގައި އެނޫން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދަކު [illegible] މައްސުނިކޮށް ކަނޑައަޅާ [illegible] އަދަބުތަކު [illegible] ކަނޑައަޅަންވާނީ ތިރީގައިވާ ތަރުތީބުން، އެންމެ [illegible] ފެށިގެން އެންމެ [illegible] ގޮތަށެވެ.

(1) ޖަލަށްލުން؛

(2) ގޭގައި ބަންދުކުރުން؛

(3) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުން؛

(4) ޖޫރިމަނާކުރުން؛

(5) [illegible] ގާތުން ބެލުން؛

(6) ޕްރޮބޭޝަން.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އަދަބު ކަނޑައަޅާއިރު، އެއް ކުށަކަށް ދެވިގެންނުވާނީ 3 ބާވަތުގެ އަދަބެވެ.

(ބ) މި އުސޫލުގެ 9 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮބޭޝަނުގެ އަދަބު ދެވޭނީ މި އުސޫލުގެ 8 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] އަދަބާ ވިދިގެން އެކަނި އަދަބެއްގެ ގޮތުގައެވެ.

(ދ) މި ބާބުގެ ދަށުން މައްސުނިކޮށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި، ޖިންސީ ކުށުގެ މައްސަލަތަކާއި ގެވެށި އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގެ އިތުރުންވެސް، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށުގެ ސަބަބުން އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެފަރާތްތަކުގެ ރައްކަލަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ފަދައަކުން އަދަބު ކަނޑައަޅަން ވާނެއެވެ. އެގޮތުން އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތާ އެއް ގެއެއްގައި ކުށްވެރިޔާ ދިރިއުޅޭނަމަ، ގޭގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ.

އެގާރަވަނަ ބާބު

އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރުން

އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރަން ހުށަހެޅުން

38. (ހ) ޖަލަށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އަދަބު ތަންފީޛު ކުރުމަށް އިދާރާއަށް ކުށްވެރިޔާ އެއްބަސްވުމުން ނުރުހުމުން ނުރައްކާތެރި ސަބަބަކާހުރެ އަދަބު ތަންފީޛު ނުކުރެވިއްޖެނަމަ، އަދަބު ތަންފީޛު ނުކުރެވުނު ކަމަށް ތަންފީޛު އިދާރާގެ ފިޔަވަޅު ނިންމައި، އެ ނިންމުން ނިންމާތާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަންފީޛު އިދާރާއިން އެ ނިންމުމާއި އެއާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހާ ލިޔުންތައް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވަން ވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ލިބޭތާ ގިނަވެގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލަ މި އުސޫލުގެ ޖަދުވަލު 01 ގައިވާ ފޯމުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ބުނެފައިވާ ގޮތަށް އަދަބު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅާނީ އެ މައްސަލައެއްގައި ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަށެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނެފައިވާ ކޯޓަށް އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރާނީ ކުރިން އެ މައްސަލަ ނިންމި ފަނޑިޔާރެވެ. އެ ފަނޑިޔާރު އެވަގުތު އެ ކޯޓުގައި މަސައްކަތް ނުކުރައްވާނަމަ، އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރާނީ ސުޕީރިއާ ކޯޓު ނަމަ އެ ކޯޓުގެ އިސްފަނޑިޔާރު ނުވަތަ އެ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ އެ ކޯޓުގެ އެހެން ފަނޑިޔާރަކެވެ.

(ބ) އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރާނީ މައްސަލައިގެ ފަރާތްތައް ހާޒިރުކޮށްގެން ބާއްވާ އަޑުއެހުމެއްގައެވެ. އެ އަޑުއެހުމުގައި ފަރާތްތަކަށް ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވޭނެއެވެ. އަދި އެފަރާތްތަކުން

ހުށަހަޅާ ކަންކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް ދޭންވާނެއެވެ. މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ގޮތެއް ނިންމަންވާނީ ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި ހުށަހެޅި ކަންތައްތައް ރިޢާޔަތް ކޮށްގެންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ފަދައިން ކުށްވެރިޔާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން މަސައްކަތްކޮށް، ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭކަން އެނގިހުރެ، މަގުބޫލު ސަބަބެއްނެތި އޭނާ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ ޣައިރު ހާޒިރުގައި އަދަބު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) ޖަލަށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން ކަނޑައެޅި އަދަބު ތަންފީޛު ނުކުރެވުނީ އިދާރާއަށް ކުށްވެރިޔާ އެއްބާރުލުން ނުދިނުމުގެ ސަބަބުންކަން ނުވަތަ ކުށްވެރިޔާގެ ޢަމަލުތަކުން ހުރި ގޮވުންކަން ސާބިތުކޮށް ދިނުމަކީ ދައުލަތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ފަދައިން ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށް ނުދެވުނު ހާލަތުގައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ހުރި ނަތީޖާ ހާލަތުގައި، ޖަލަށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން ކަނޑައެޅި އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އަދަބަށް ބަދަލު ގެނައުން 39.

(ބ) ޖަލަށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން ކަނޑައެޅި އަދަބު ތަންފީޛު ކުރުމަށް އިދާރާއަށް ކުށްވެރިޔާ އެއްބާރުލުން ނުދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބު ތަންފީޛު ކުރެވިފައި ނުވާކަން ސާބިތުވާ ހާލަތުގައި، އަންނަނިވި ގޮތަކަށް އެ އަދަބަށް ބަދަލު ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށަށް ކަނޑައެޅުން ޖެހޭ އަދަބު ތަންފީޛުކުރުމަށް ފަނޑިޔާރަށް އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ. ނުވަތަ؛

(2) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުން ޖެހޭ އަދަބުގެ ބަދަލުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބަށްވުރެ ލުއި ގޮތަކަށް އެ ބަދަލު ތަންފީޛުކުރުމަށް ފަނޑިޔާރަށް އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އަދަބު މުރާޖަޢާ ކުރާއިރު އަދަބުގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ތަންފީޛުކޮށް ނިމިފައިވާނަމަ، އެކަން ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރަން ވާނެއެވެ.

ބާރަވަނަ ބާބު

އިތުރު އަދަބުތައް

މަރުގެ އަދަބު

40. (ހ) ކުށުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި މަރުގެ އަދަބު ދޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 92 ވަނަ މާއްދާގެ (ޖ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން މީހަކު މެރުމުގެ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ގަސްދުގައި އެންމެ އަނިޔާވެރިކޮށް، އެންމެ އަނިޔާތެރިވި ގޮތެއްގައި މީހަކު މެރުމުގެ ކުށަށެވެ.

(ށ) މަރުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1204 ވަނަ މާއްދާއާއި 1205 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ފުރިހަމަ ޢަމަލު ކުރަންވާނެއެވެ.

މަރުގެ ޙުކުމް އަމިއްލަ ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުން

41. (ހ) ކުށުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މެރުމަށް ޙުކުމް ކޯޓުން ނިންމައިފިނަމަ، އެ ޙުކުމްގެ ހުރިހާ ޤާނޫނީ ނުކުތާތަކާއި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަތީ މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން އަލުން ބަލަންވާނެއެވެ.

(ށ) ދަށުކޯޓުން މައްސަލަ ނިމުނުއިރު، ކުށުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މެރުމަށް ކޯޓުން ޙުކުމް ކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި، އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ނިހާއީ ކުރުމަށްޓަކައި ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެ މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިމުނުއިރު ކުށުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މެރުމަށް ދަށު ކޯޓުން ކުރި ޙުކުމް ހައިކޯޓުން ދަމަހައްޓައިފައިވާ ޙާލަތުގައި، އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ނިހާއީ ކުރުމަށްޓަކައި ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެ މައްސަލަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) ހައިކޯޓުގައި ނުވަތަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްފަހު، މައްސަލައިގައި ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ބާޠިލު ކުރުމަށް އެދިގެން މައްސަލަ ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް، އެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ނިހާއީ ކުރުމަށްޓަކައި ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެ މައްސަލަ ކަމާ ބެހޭ ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ބ) ކުށުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ ދެރުމަށް ހުކުމް ކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި މައްސަލައިގެ ދަރަޖައިން ކުރި ކޯޓުގެ ފަރާތަކުން މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރި ނަމަވެސް، އެ ހުކުމުގެ ގުޅޭ ޝަރުޢީ ނުކުތާތަކާއި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުތަކުން އަލުން ބަލަންވާނެއެވެ.

42. **މަރުގެ މައްސަލަތަކުގައި ވާރިސުންގެ ބަސް ހޯދުން**

(ހ) މަރުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޤިޞާޞް ހިފުމާއި ނުހިފުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ހައްޤު މަރުވި މީހާގެ ވާރިސުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ވާރިސުންގެ ބަސް ޝަރީޢަތަށް ނެގުމުގެ ކުރިން ވާރިސުންނަކީ ކޮބައިކަން މައްސަލަ ބަލާ ޤާޟީން ސާބިތު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ވާރިސުންގެ ބަސް ހޯދުން މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ނިމިގެން މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ނިންމައިދީ ކުރީ ސާބިތުވާކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައެޅުމަށްފަހު [illegible] ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މަރަން މަރު ހިފޭނީ މަރުވި މީހާގެ ވާރިސުންކުރެ އުމުރުން 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ފުރިފައިވާ ހުރިހާ ވާރިސުން މަރަން މަރު ހިފުމަށް ބޭނުންވާނަމައެވެ. އަދި މަރަން މަރު ހިފުމަށް ވާރިސުންގެ ތެރެއިން އެކަކު އިންކާރު ކުރިނަމަވެސް މަރަން މަރު ނުހިފޭނެއެވެ. އެ ހާލަތުގައި އެމީހަކަށް ދޭންޖެހޭ އަދަބަކީ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަޢުޒީރީ އަދަބެވެ.

43. **ކައްފާރާ އަދާކުރުން**

(ހ) މަރަން މަރު ހިފާ ހާލަތުގައި ފިޔަވައި، މަރުގެ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި ކައްފާރާ އަދާކުރުމަށް ކުށްވެރިޔާއަށް ޝަރީޢަތުން އަމުރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މަރުގެ މައްސަލަތަކުގައި ކައްފާރާއަކީ ޖެހިޖެހިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހު ރޯދަހިފުމެވެ.

(ނ) ކައްފާރާގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، އެ އަދަބު ތަންފީޒުކުރުމަށް ބާރުއަޅައި ކުށްވެރިޔާއަށް ފަސޭހައިން ނަސޭހަތް ދެންނެވޭނެއެވެ.

44. **މަރުގެ ދިޔަ ދިނުން**

(ހ) މަރުގެ ދިޔަ ދިނުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި މަރުގެ ދިޔަ ދިނުމަށް ކުށްވެރިޔާއަށް ފަނޑިޔާރު އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މަރަން މަރު ހިފުމުގެ އަދަބު ޝަރީޢަތުން ކަނޑައެޅޭ ހާލަތުގައި، ވާރިސުންނަށް ދިޔައިން ބައްޓަވާ މިންވަރު ދިނުމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މުސްލިމަކު މަރުގެ ދިޔައަކީ -/1,000,000ރ. (އެއް މިލިއަން) ދިވެހި ރުފިޔާއެވެ.

(ރ) މަރުގެ ދިޔަ ކަނޑައެޅުމަށްފަހު އެ ފައިސާ މަރުވި މީހާގެ ވާރިސުންނަށް ލިބިދިނުމަށްޓަކައި އެ ފައިސާ ސިވިލް ކޯޓަށް ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ދެއްކުމަށް ކުށްވެރިޔާއަށް

ޝަރީޢަތުން އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ސާބިތު ދަޢުވާގެ ޙުކުމަކީ، ތަންފީޛު ކުރުމަށްޓަކައި ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ.

ޖިންސީ ކުށް 45. (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޖިންސީ ކުށުގެ ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި އެ ކުށް ސާބިތުވާ މީހާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބަކީ 100 (އެއްސަތޭކަ) އެތިފަހަރުން ޖަލްދު (ހައްދު) ކުރުމާއެކު 1 އަހަރާއި 3 އަހަރާއި ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ގޭގައި ބަންދުކުރުމެވެ.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޖިންސީ ދަޢުވާ ކޮށްފައިވަނީ، ކުށްކުރި މީހާގެ އިޢުތިރާފުން ނުވަތަ ހަތަރު ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ނޫން ގޮތެއްގައި، ޑީ.އެން.އޭ ފަދަ ހެކިތަކާއެކު، ސާބިތުކުރުމުގެ އާލާތު މިންގަނޑުން ސާބިތު ކުރުމަށް ކަމަށްވަނީނަމަ، އެ ހާލަތުގައި އެ މިންގަނޑަށް ކުށް ސާބިތުވުމުން ޖަލްދު ކުރުމުގެ އަދަބު ނުދެވޭނެއެވެ. އެހާލަތުގައި އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުންނެވެ.

ޤަޛުފުގެ ކުށް 46. ޖިންސީ ކުށް މީހަކު ކޮށްފިކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާ ކަމަށް ބުނެ ދޮގު ތުހުމަތެއް ކުރިކަން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، ކުށްވެރިއާއަށް ދޭންޖެހޭ އަދަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 612 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރުން އެ އަކުރުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން 80 (އަށްޑިހަ) އެތިފަހަރުން ޖަލްދު ކުރުމެވެ.

ބަނގުރާ ބުއިމުގެ ކުށް 47. ބަނގުރާ ބުއިމުގެ ކުށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ ދޭންޖެހޭ އަދަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 616 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރުން އެ އަކުރުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން 40 (ސާޅީސް) އެތިފަހަރުން ޖަލްދު ކުރުމެވެ.

ތިންވަނަ ބާބު

ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި މަދަނީ ބަދަލު ނަގައިދިނުން

މަދަނީ ބަދަލު ނަގައިދިނުން 48. (ހ) ޖިނާއީ ދަޢުވާއަކާ ގުޅިގެން، އެ މައްސަލައެއްގައި ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް ލިބުނު ގެއްލުން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން އަދަބު ކަނޑައެޅުމާއެކު، އެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ހުކުމް ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގެއްލުމުގެ މާލީ ބަދަލު، ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް ޝަރީޢަތުން ނަގައި ދޫކުރާނީ އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި ފުރިހަމަވެގެންނެވެ.

(1) ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައި ދިނުމަށް ދައުލަތުން ދަޢުވާގައި އެދިފައިވުން؛

(2) ލިބުނު ގެއްލުމަކީ އެ ކުށުގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ސީދާ ގޮތުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުމެއްކަމުގައިވުން؛

(3) ލިބުނު ގެއްލުމަކީ ދަޢުވާލިބޭ މީހާ ކުރި ކުށުގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުމެއްކަމަށްވުން؛

(4) ލިބުނު ގެއްލުން ސާބިތުކުރުމަށް، ބާޒާރުގައި އެ މުދާ ލިބެންހުރި އަގު އެނގޭނެ 3 (ތިނެއް) ކޯޓޭޝަން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވުން.

(ނ) ބަދަލު ނަގައިދޭތޯ އެއްޗަކީ މާއްދީ އެއްޗެއް ކަމަށްވެފައި، އެ އެއްޗެއް ރަނގަޅުކުރުވުން ނޫނީ ބާޒާރުތެރޭގައި، އެ އެއްޗެއްގެ އަގު އެނގޭނެ، 3 (ތިނެއް) ކޯޓޭޝަން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއްގެ އަގު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނީ ހުށަހެޅިފައިވާ 03 (ތިނެއް) ކޯޓޭޝަންގެ ތެރެއިން އެންމެ ދަށް އަގަށެވެ.

(ރ) (1) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނަގައިދޭ ބަދަލަކީ މާއްދީ އެއްޗެއް ކަމަށްވާނަމަ، 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް އެ މުދާ ރައްދުކުރުމަށް ދަޢުވާލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށް ޙުކުމް ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރީޢަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(2) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނަގައިދޭ ބަދަލަކީ ފައިސާގެ ބަދަލެއްކަމަށްވާނަމަ، ނަގައިދޭ ބަދަލުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ -/50,000ރ. (ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ) ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ މަދު އަދަދެއްނަމަ، 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ފައިސާ މަދަނީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޖުރާއާތު ލިބިދޭ ދަށުން މަޙުކަމާގެ ކޯޓަކަށް ދައްކަވަން އަމުރު ކުރުވިދާނެއެވެ.

(3) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނަގައިދޭ ބަދަލަކީ ފައިސާގެ ބަދަލެއްކަމަށްވާނަމަ، ނަގައިދޭ ބަދަލުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ -/50,000ރ. (ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ) އާއި -/100,000ރ. (އެއް ލައްކަ ރުފިޔާ) އާ ދެމެދުގެ އަދަދެއްނަމަ، 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ މަހަކުވެސް އެ އެމަހަކަށްޖެހޭ ވަރަކުން މަދުނޫން އަދަދެއް މަދަނީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޖުރާއާތު ލިބިދޭ ދަށުން މަޙުކަމާގެ ކޯޓަކަށް ދައްކާ ހަރާސް ކުރުމަށް އަމުރު ކުރުވިދާނެއެވެ.

(4) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނަގައިދޭ ބަދަލަކީ ފައިސާގެ ބަދަލެއްކަމަށްވާނަމަ، ނަގައިދޭ ބަދަލުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ -/100,000ރ. (އެއް ލައްކަ ރުފިޔާ) އަށް

ވުރެ ބޮޑު ޢަދަދެއްނަމަ، 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ މަހަކުވެސް އެ އުމުރަކަށްޖެހޭ ވަރަށްވުރެ މަދުނޫން ޢަދަދެއް މަދަނީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިންތިޒާމް ލިބިދޭ ދަރު މަހުކަމާގެ ކޯޓަށް ދައްކާ ހަވާލުކުރުމަށް އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

(ބ) މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތްނިމި ޙުކުމް ކުރިއިރު އެ ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވި ފަރާތަށް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭން ނިންމާފައިވާނަމަ، އެފަދަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލަކީ ކުށް ސާބިތުވިމީހާ، ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް ދައްކަންޖެހޭ ދަރަންޏެކެވެ.

(ޅ) މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ނިމުނުއިރު، އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މަދަނީ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގައި އިތުރަށް ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އޮތްނަމަ، މަދަނީ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް އޮތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެކަން ޙުކުމުގައި ބަޔާންކުރަން ވާނެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ފަދައިން މައްސަލަ ނިމުމުން ދަރަނި ސާބިތުވިކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމެއް، ދަޢުވާލިބޭ މީހާއަށް، ދަރަނި ލިބެންޖެހޭ މީހާއަށް ދޫކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެ ލިޔުމުގެ އަސްލާ އެއްގޮތް ކޮޕީއެއް ދަރަންޏާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒީ އިދާރާއަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އަދި ދަރަންޏާބެހޭ މަޢުލޫމާތު މަރުކަޒީކޮށް ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކަމާބެހޭ ކޯޓަށް އެ ލިޔުމުގެ ކޮޕީ ފޮނުވަން ވާނެއެވެ.

(އ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސާބިތު ދަރަނީގެ ރެކޯޑުގައި އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމެނެންވާނެއެވެ.

(1) ކުށްވެރިވި މީހާގެ ފުރިހަމަ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު.

(2) ކުށްވެރިވި މީހާގެ އުމުރު ނުވަތަ އުފަންތާރީޚް.

(3) ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ޖުމްލަ ފައިސާގެ އަދަދު (ދިވެހި ރުފިޔާއިން).

(4) ދަރަނީގެ ބާވަތް.

(5) ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް.

(6) ޙުކުމްކުރި ކޯޓާއި ފައިލް ނަންބަރު.

(7) ޙުކުމްކުރި ޤާޟީން.

(8) ދަރަނި ލިބެންޖެހޭ ފަރާތުގެ ފުރިހަމަ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު.

(9) ދަރަނި ދައްކަންވީ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު.

ސާދަވަނަ ބާބު

އާންމު މާއްދާތައް

އުސޫލު މުރާޖަޢާކުރުން

49. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1000 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން މި އުސޫލު މަދުވެގެން ކޮންމެ ދެ އަހަރަކުން އެއްފަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މުރާޖަޢާ ކުރަންވާނެއެވެ.

ތަންފީޛީ އުސޫލުތައް އެކުލަވާލުން

50. މި އުސޫލުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުތައް ތަންފީޛު ކުރުމަށްޓަކައި މި އުސޫލު ފާސްކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން އާންމުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން މިއަދަބުތައް ތަންފީޛު ކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ލިޔެ އާންމު ކުރަންވާނެއެވެ.

އުސޫލަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން

51. މި އުސޫލަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އާންމު މަޖިލީހުން މި އުސޫލު ފާސްކޮށް އާންމުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.

21 ޛުލްޤަޢިދާ 1442

01 ޖުލައި 2021

ޖަދުވަލު 01

بسم الله الرحمن الرحيم

(ކޯޓުގެ ނަން)
(ރަށް)
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު:......................

އަދަބު ތަންފީޛުކޮށްދިނުން އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު

ކޮންވިކްޓާގެ މަޢުލޫމާތު			
ފުރިހަމަ ނަން		ހުށަހެޅި ތާރީޚް	
ދާއިމީ އެޑްރެސް		ޖިންސު	
މިހާރުއުޅޭ އެޑްރެސް		ޢުމުރު	
އައި.ޑީ ކާޑު/ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރު			
ބައްޕަގެ/މަންމަގެ ނަން			

މައްސަލައާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު			
ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު		ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް	
ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް			
މައްސަލައިގެ ބާވަތް			
ކަނޑައެޅުނު އަދަބު			

ކޮންވިކްޓާގެ ވަކީލުގެ މަޢުލޫމާތު			
ފުރިހަމަ ނަން		އައި.ޑީ ކާޑު ނަންބަރު	
ދާއިމީ އެޑްރެސް		މިހާރުއުޅޭ އެޑްރެސް	
ގުޅޭނެ ނަންބަރު			
ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދައިގެ ނަންބަރު			

އަދަބު ބައް			
އަސްލު އަދަބު		ބަދަލުކުރެވުން އަދަބު	
ތަންފީޛުވެފައިވާ ބައި		ތަންފީޛުނުވެ އޮތް ބައި	

މައްސަލަ ހުށަހަޅާފަރާތުން އެދޭ ގޮތް

މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތް			
ނަން		މަޤާމު	
ސޮއި			

އިދާރާގެ ސިއްކަ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު | ތީމުގެ | އޯކިޑްމަގު | މާލެ | ދިވެހިރާއްޖެ

Supreme Court of the Maldives | Theemuge | Orchid Magu | Male’ | Republic of Maldives

+9603009990 | info@supremecourt.mv | www.supremecourt.mv